

Ενότητα 13^η: Απαλλαγή Κυβέρνησης από τα καθήκοντά της – Η Διάλυση της Βουλής

Λίνα Παπαδοπούλου
Επ. Καθηγήτρια Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

- I. Απαλλαγή της Κυβέρνησης από τα καθήκοντά της
- A) Η μη χορήγηση ψήφου εμπιστοσύνης
- B) Η απόρριψη πρότασης εμπιστοσύνης ή αποδοχή πρότασης δυσπιστίας
- Γ) Η παραίτηση της Κυβέρνησης (μονοκομματικής, συνασπισμού κομμάτων)
- Δ) Η ατομική παραίτηση Πρωθυπουργού
- II. Η διάλυση της Βουλής
- A) Υποχρεωτική εκ του Συντάγματος (άρθρα 34 παρ. 4 εδ. α', 41 παρ. 5, 37 παρ. 3 εδ. γ' Συντ.)
- B) Δυνητική διάλυση (1. με προεδρική πρωτοβουλία, 2. με κυβερνητική πρωτοβουλία)

Σκοποί ενότητας

- Να παρουσιαστούν οι προβλεπόμενες από το Σύνταγμα περιπτώσεις απαλλαγής της Κυβέρνησης από τα καθήκοντά της, να τονιστούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της καθεμιάς, καθώς και οι συνέπειες έκαστης για τον βίο της Βουλής.
- Να διακριθεί η περίπτωση συλλογικής παραίτησης Κυβέρνησης από την ατομική παραίτηση του Πρωθυπουργού.
- Να κατανοηθούν οι διαφορές ως προς τη διαδικασία και τις συνέπειες που επάγεται η συλλογική παραίτηση μονοκομματικής Κυβέρνησης από τη συλλογική παραίτηση Κυβέρνησης συνασπισμού κομμάτων.
- Να καταστούν σαφείς οι διαφορετικές συνέπειες που επάγεται η ατομική παραίτηση του Πρωθυπουργού μονοκομματικής κυβέρνησης από την ατομική παραίτηση Πρωθυπουργού κυβέρνησης συνασπισμού κομμάτων.
- Να παρουσιαστούν οι εκ του Συντάγματος περιπτώσεις διάλυσης της Βουλής και να αναλυθούν οι ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις έκαστης.

I.

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1) Μη χορήγηση ψήφου εμπιστοσύνης

- Μετά τον διορισμό και την ορκωμοσία του Πρωθυπουργού
- εντός δεκαπέντε ημερών
- η Κυβέρνηση οφείλει να παρουσιασθεί στην Βουλή και να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης
- άπρακτη πάροδος
- ⇒ απαλλαγή κυβέρνησης από τα καθήκοντά της
- ⇒ συνέπειες καταψήφισης (άρθρο 38 παρ. 1)

2) Απόρριψη πρότασης εμπιστοσύνης ή αποδοχή πρότασης δυσπιστίας

- ά. 84 Σ.
- ⇒ απαλλαγή Κυβέρνησης από τα καθήκοντά της (άρθρο **38 § 1**)
- ⇒ παρέλκει η παραίτηση
- ⇒ ακολουθεί η κίνηση των διαδικασιών του άρθρου **37 Σ.** (⇒ διορισμός νέας κυβέρνησης ή εκλογές) ή
- ⇒ **41 § 1** (αν η Βουλή δεν εξασφαλίζει κυβερνητική σταθερότητα)

3) Παραίτηση Κυβέρνησης

- αν η κυβέρνηση είχε απόλυτη πλειοψηφία
 - όχι διερευνητικές εντολές
 - αν επιβεβαιωθεί η αδυναμία σχηματισμού Κυβέρνησης
 - σύσκεψη αρχηγών για οικουμενική εκλογική κυβέρνηση,
 - και αν όχι υπηρεσιακή

Παραίτηση Κυβέρνησης

αν η κυβέρνηση είχε απόλυτη πλειοψηφία

αν επιβεβαιωθεί η αδυναμία σχηματισμού
Κυβέρνησης

σύσκεψη αρχηγών για οικουμενική εκλογική
κυβέρνηση,

και αν όχι υπηρεσιακή

3) Παραίτηση Κυβέρνησης

- αν η κυβέρνηση είχε απόλυτη πλειοψηφία
- αν όχι μονοκομματική κυβέρνηση, αλλά συνασπισμός κομμάτων
 - αν υπάρχει ήδη συμφωνία, αντικατάσταση προσώπου
 - αλλιώς διερευνητικές εντολές

4) ατομική παραίτηση Πρωθυπουργού

- 38 § 2

= παραίτηση κυβέρνησης. ΟΜΩΣ

- το πλειοψηφούν κόμμα μπορεί να συνεχίσει να κυβερνά
 - 38 παρ. 2 εδ. α' & β' = πρόταση από κοινοβουλευτική ομάδα
 - αν η παραίτηση του Πρωθυπουργού είναι επακόλουθο αλλαγής στην ηγεσία του κόμματος, ο ΠτΔ πρέπει να διορίσει πρωθυπουργό τον αρχηγό που έχει στο μεταξύ εκλεγεί από το κόμμα, χωρίς παρεμβολή της κοινοβουλευτικής ομάδας (Χρυσόγονος)

II.

ΔΙΑΛΥΣΗ ΒΟΥΛΗΣ

Διάλυση βουλής

- όταν τερματίζεται πρόωρα η θητεία της Βουλής
- για λόγο που προβλέπεται περιοριστικά στο Σύνταγμα
- = αυστηρή τυποποίηση περιπτώσεων διάλυσης Βουλής
- ειδικάως = αντίθεση με ά. 53 παρ. 1 Συντ.:
«Οι βουλευτές εκλέγονται για τέσσερα συνεχή έτη που αρχίζουν από την ημέρα των γενικών εκλογών.»

Διάλυση βουλής

ΔΙΑΛΥΣΗ
ΒΟΥΛΗΣ

Υποχρεωτική
εκ του Συντάγματος

Δυνητική
κατά διακριτική ευχέρεια
κρατικού οργάνου

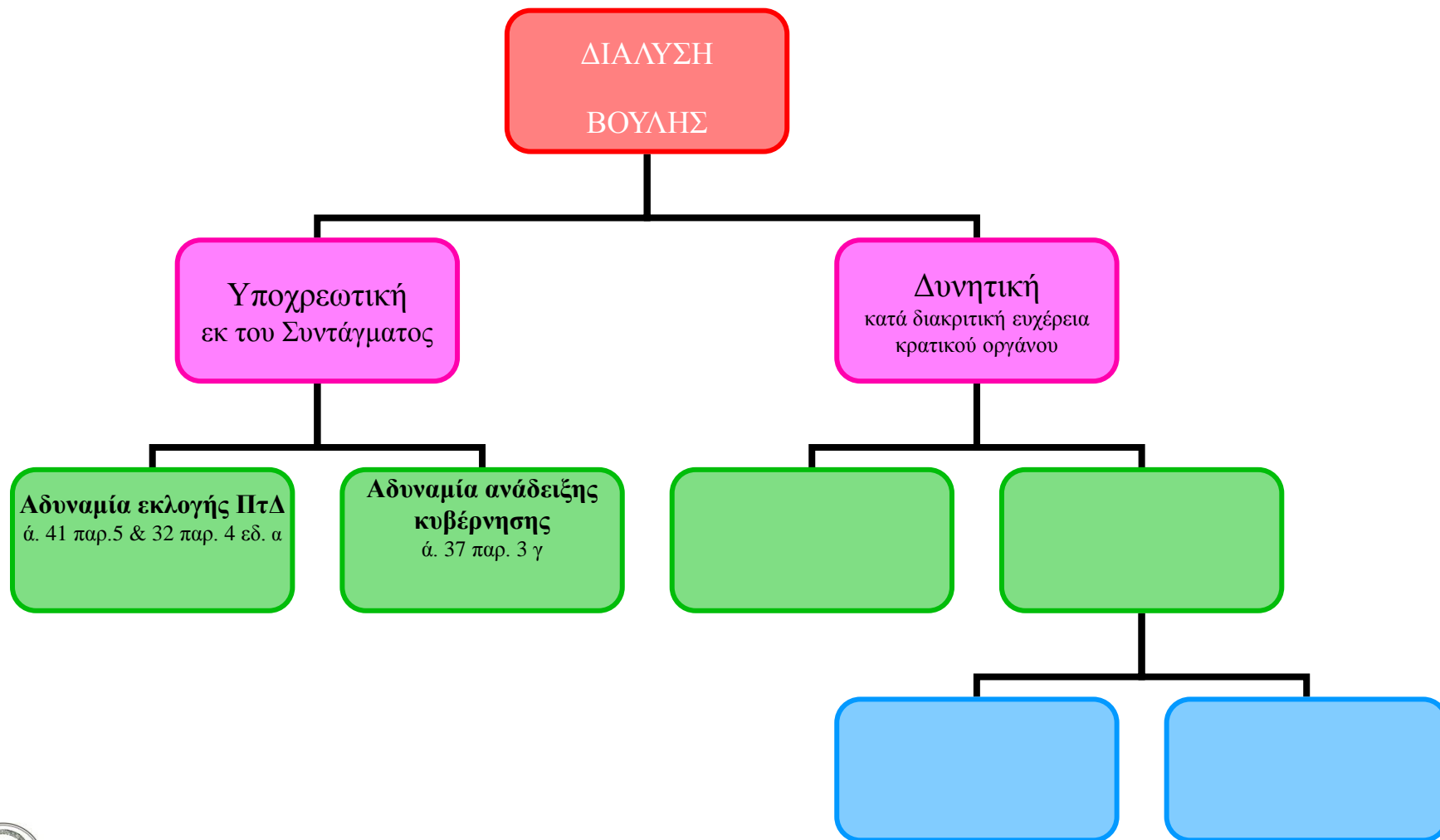

Α. Υποχρεωτική ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

- όταν αδυναμία εκλογής ΠτΔ, ά. 32 παρ. 4 εδ. α' Σ. (και 41 παρ. 5 Σ.) και
- Όταν αδυναμία ανάδειξης βιώσιμης κυβέρνησης, ά. 37 παρ. 3 γ' Σ.

Διάλυση βουλής

Β. Δυνητικά κατά διακριτική ευχέρεια

- 1. με πρωτοβουλία του Προέδρου της Δημοκρατίας
- 2. με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης

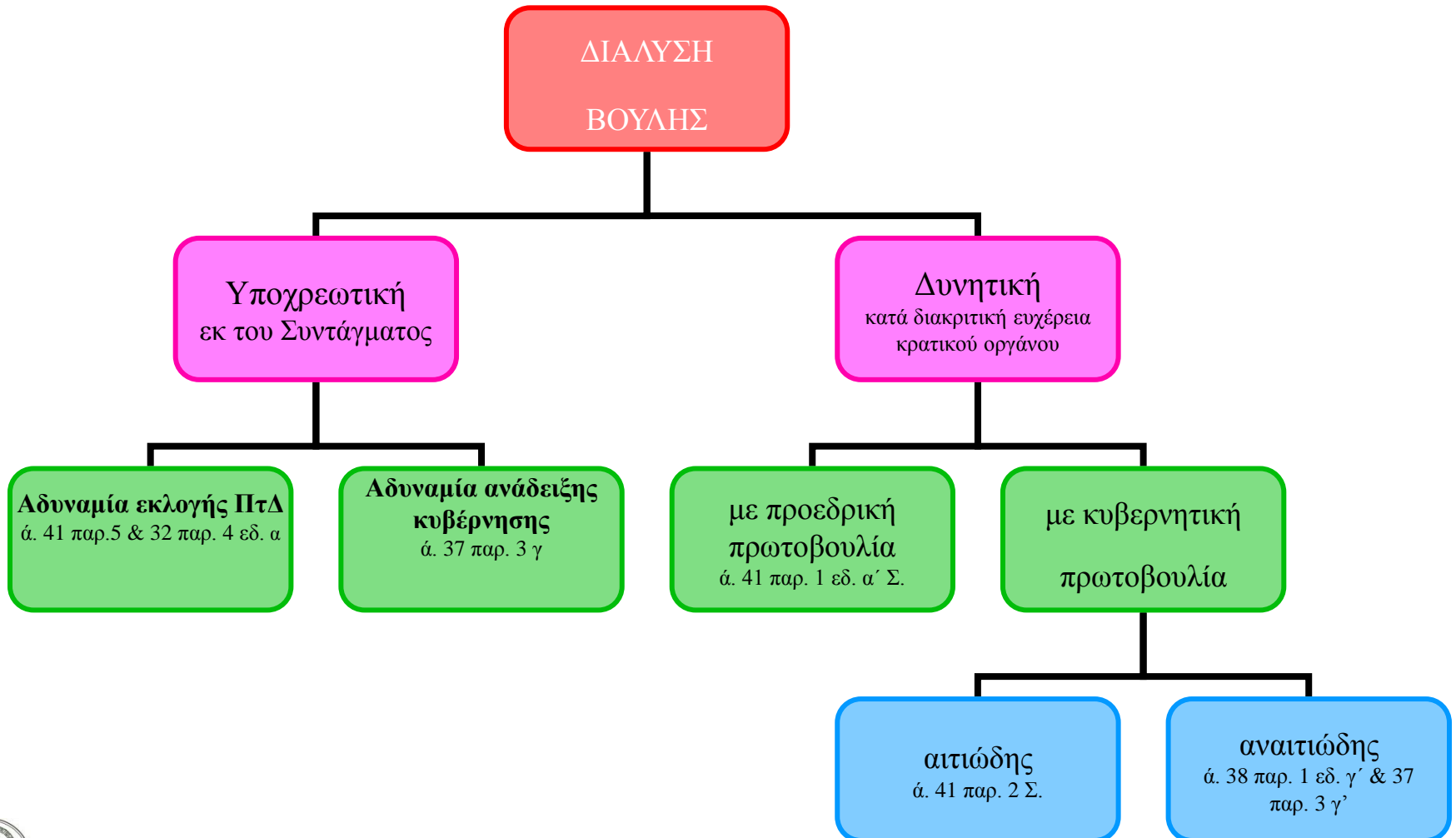
B. Δυνητικά

με πρωτοβουλία του Προέδρου της Δημοκρατίας

- κατά διακριτική ευχέρεια, ά. 41 παρ. 1 α' Σ.
- 2 προϋποθέσεις σωρευτικά:
 - δύο τουλάχιστον κυβερνήσεις να έχουν παραιτηθεί ή καταψηφισθεί (ή μία να παραιτήθηκε και μία να καταψηφίστηκε).
 - απαιτείται: παραίτηση ολόκληρης της κυβέρνησης και όχι ατομικά του Πρωθυπουργού
 - να μην εξασφαλίζεται κυβερνητική σταθερότητα
 - το κατά πόσο εξασφαλίζεται κυβερνητική σταθερότητα ή όχι εκτιμάται από τον ΠτΔ στη βάση καθαρά αριθμητικών κριτηρίων (οριακή πλειοψηφία υπέρ της κυβέρνησης)
- εκλογές διεξάγει
 - η κυβέρνηση που διαθέτει την δεδηλωμένη πλειοψηφία της Βουλής
 - εκτός κι αν δεν υπάρχει ⇨ οπότε οικουμενική / υπηρεσιακή εκλογική. 41 παρ. 1 γ' Σ. = 37 παρ. 3 γ' Σ.

Διάλυση βουλής

B. Δυνητικά

με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης

- **αναιτιώδης** = 38 παρ. 1 εδ. γ' & 37 παρ. 3 γ' Σ.
 - μονοκομματική κυβέρνηση με απόλυτη πλειοψηφία
 - παραιτείται – δεν χρειάζεται επίκληση λόγου
 - εκλογές διεξάγει οικουμενική ή υπηρεσιακή εκλογική κυβέρνηση

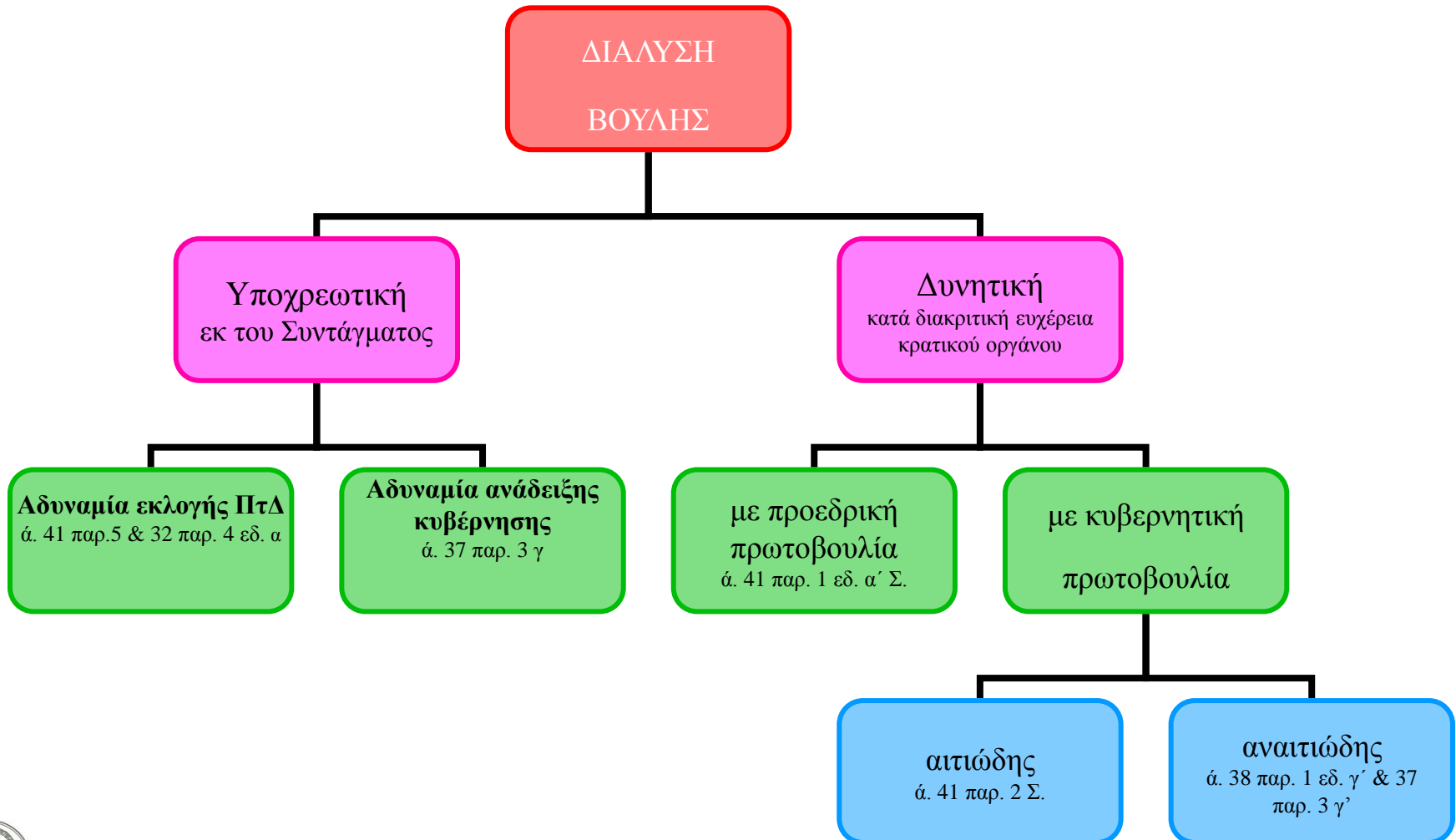
B. Δυνητικά

με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης

- **αιτιώδης = 41 παρ. 2 Συντ.**
 - έρεισμα έχει την πολιτική συγκυρία, όπως την εκτιμά η πλειοψηφία
 - για αντιμετώπιση εθνικού θέματος εξαιρετικής σημασίας από κυβέρνηση που διαθέτει νωπή λαϊκή εντολή
 - ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ελέγχει αν η Κυβέρνηση διαθέτει λαϊκή εντολή,
 - όχι όμως και την κρισιμότητα του θέματος, την οποία ούτε τα δικαστήρια ελέγχουν.
 - Αν έχει υποβληθεί πρόταση δυσπιστίας ο ΠτΔ πρέπει να περιμένει την έκβασή της
 - Απαγορεύεται διάλυση για το ίδιο θέμα
 - Προκήρυξη εκλογών μέσα σε 30 μέρες

Διάλυση βουλής

Βασική βιβλιογραφία

- *Κ. Χρυσόγονου*, Συνταγματικό Δίκαιο, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003, σ. 503-513 & 528-535.
- *Ευ. Βενιζέλου*, Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, Αναθεωρημένη Έκδοση, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2008, σ. 640-643 & 651-669.
- *Κ. Μαυριά*, Συνταγματικό Δίκαιο, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2005, σ. 719-731.
- *Δ. Τσάτσου*, Συνταγματικό Δίκαιο, Τόμος Β΄, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1993, σ. 237-247 & 296-299.

Σας ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας

Λίνα Παπαδοπούλου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Δημήτριος Νικηφόρος
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2012-2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

